

Uģis Šķēle

Abonēto datubāzu izmantošana Latvijas Universitātes bibliotēkā 2006. un 2007.gadā

Latvijas Universitātes bibliotēka (LUB) mācībspēkiem, studentiem, kā arī citiem interesentiem līdzās iespējamiem informācijas resursiem arvien vairāk informācijas piedāvā elektroniskā formā.

2008.gadā LUB abonē vairāk nekā 20 datubāzes dabas, sociālajās un humanitārajās zinātnēs (http://www.lu.lv/biblioteka/datu_bazes).

Dažas, piemēram, "Lursoft" laikrakstu bibliotēka un Normatīvo aktu informācijas sistēma (NAIS), pieejamas tikai LUB telpās, taču lielākajai daļai datubāzu nodrošināta piekļuve no jebkura LU datora, kas pieslēgts LANET datortīklam.

Kopš 2007.gada, izmantojot LU Virtuālo Privāto tīklu (*Virtual Private Networking, VPN*), LU darbinieki un studenti datubāzēm var pieslēgties arī ārpus LU telpām. Iespējams, ka LUB abonēto datubāzu izmantošanas pieaugums 2007.gadā saistīts ar šī jaunā pakalpojuma ieviešanu.

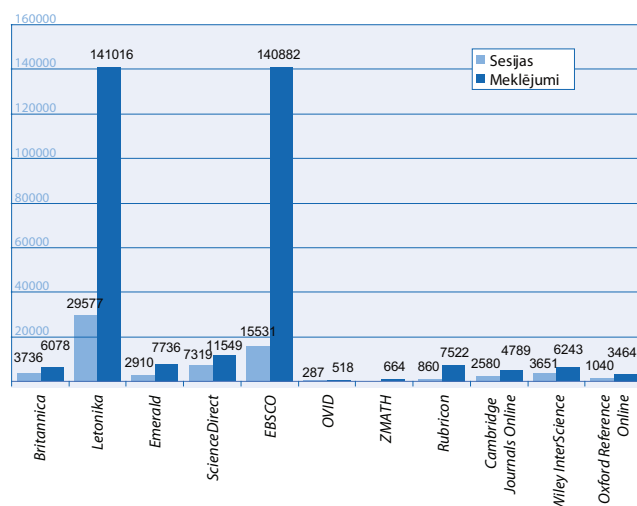
Lielākā daļa no abonētajām datubāzēm ir e-žurnālu datubāzes, piemēram, "Cambridge Journals Online", "EBSCO", "Emerald", "SAGE Journals Online" u.c. Abonētas tiek arī vairākas enciklopēdiju datubāzes: "Britannica", "Letonika", "Oxford Reference Online", "Rubricon", kā arī dokumentālās datubāzes, piemēram, "LETA", "Lursoft" un nesen abonētā e-grāmatu datubāze "Ebrary". LUB pieejamas gan daudznazaru, gan atsevišķu nozaru datubāzes, piemēram, juridisko zinātņu žurnālu datubāze "HeinOnline" un fizikas žurnālu datubāze "Physical Review Online Archive" (PROLA).

LUB piedāvā arī izmēģinājuma pieejas datubāzes, kuru izmēģinājuma laiks parasti ir no viena līdz trīs mēnešiem, un brīvpieejas datubāzes, kas pieejamas ikvienam no jebkura internetam pieslēgta datora.

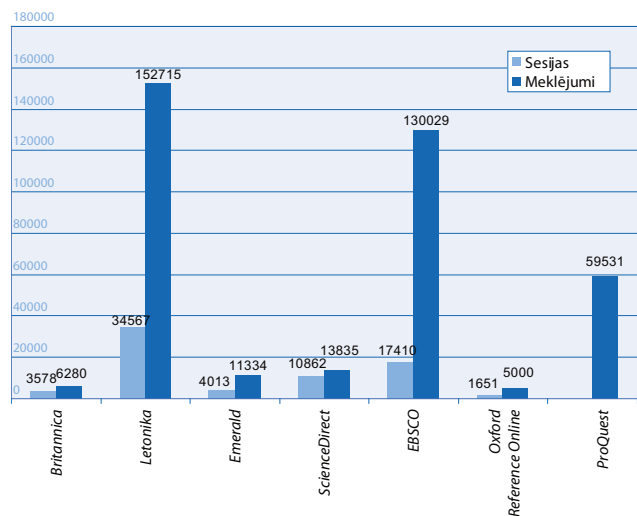
LU datubāzu izmantošanas statistika, kas tiek veikta automātiski un ietver pieslēguma sesiju, veikto meklējumu skaitu un citus datubāzu izmantošanas datus, ļauj vērtēt to nozīmi. Diemžēl statistikas datus iespējams iegūt un salīdzināt tikai daļai abonēto datubāžu, jo ne visas piedāvā statistikas izguves iespēju. Piemēram, izmantošanas statistika nav pieejama Latvijas ziņu aģentūras "LETA" datubāzei, kas, iespējams, ir viena no visvairāk izmantotajām.

Ielūkojoties grafikos, kas atspoguļo vairāku LUB abonēto datubāžu izmantošanu 2006. un 2007.gadā, kā arī attēlo to salīdzinājumu, redzams, ka populārākās ir daudznazaru datubāzes — e-žurnālu datubāze "EBSCO" un Latvijas enciklopēdiskā datubāze "Letonika". 2006. gadā šajās datubāzēs veikti vairāk nekā 140 000, bet 2007.gadā "EBSCO" veikti 130 029, "Letonikā" — 152 715 meklējumi.¹ Tām seko daudznazaru e-žurnālu datubāze "ProQuest" (59 531 meklējumi 2007.gadā).

Abonēto datubāžu izmantošana LUB 2006.gadā

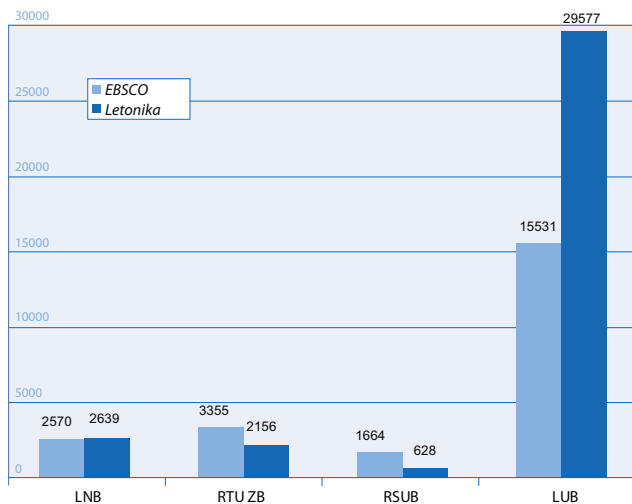
Abonēto datubāžu izmantošana LUB 2007.gadā

Salīdzinot populārāko datubāžu "EBSCO" un "Letonika" pieslēguma sesiju skaitu LUB, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB), Rīgas Tehniskās universitātes Zinātniskajā bibliotēkā (RTU ZB) un Rīgas Stradiņa universitātes bibliotēkā (RSUB) 2006.gadā, redzams, ka LUB šīs

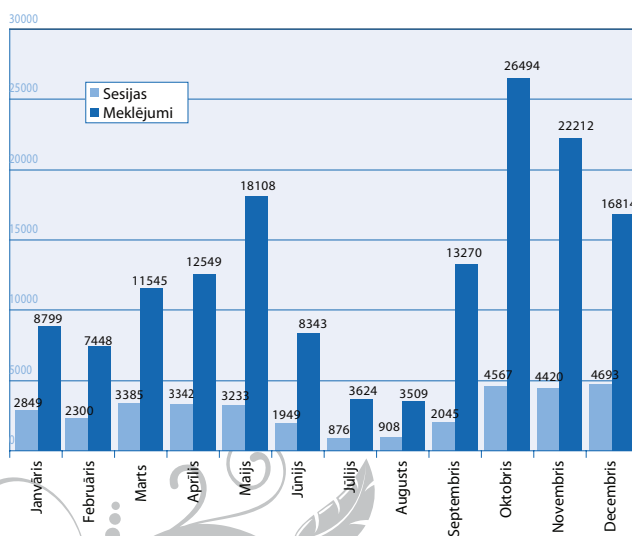
datubāzes izmanto daudz vairāk nekā citās zinātniskajās bibliotēkās. Tas skaidrojams ar LU studentu un mācībspēku lielo skaitu, kā arī ērto piekļuvi datubāzēm no jebkura LU datora un arī ārpus augstskolas, izmantojot LU VPN.

Datubāzu "EBSCO" un "Letonika" pieslēguma sesiju salīdzinājums dažādās bibliotēkās 2006.gadā

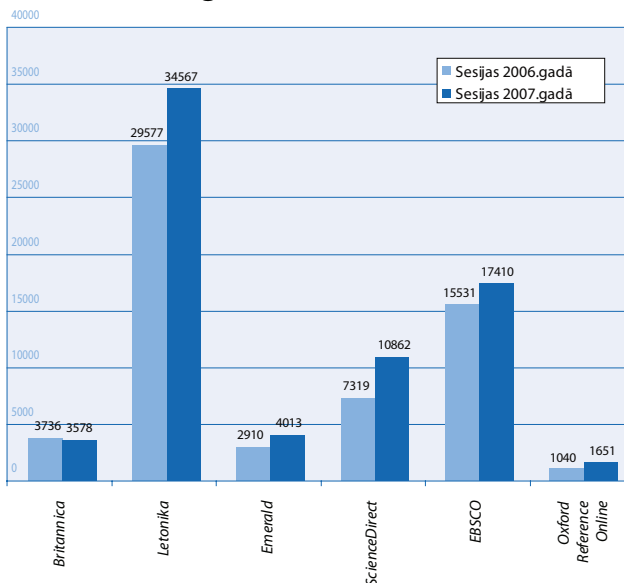
"Letonikas", kā arī citu datubāžu izmantojuma svārstības saistītas ar akadēmiskā gada plānojumu.

Datubāzes "Letonika" izmantošana 2007.gada mēnešos

Salīdzinot vairāku datubāžu pieslēguma sesiju statistiku 2006. un 2007.gadā redzams, ka visām, izņemot "Britannica Online", sesiju skaits ir pieaudzis.

Datubāžu pieslēguma sesiju salīdzinājums 2006. un 2007.gadā

Līdz ar pieslēguma sesiju pieaugumu vairumam datubāžu palielinājies arī meklējumu skaits. Taču datubāzei "EBSCO" sesiju skaits ir pieaudzis, bet meklējumu skaits samazinājies, kas varētu liecināt par datubāžu lietotāju informācijpratības uzlabošanu — nepieciešamā informācija tiek meklēta precīzāk.

LU studentu informācijas meklējumprātības vērojumi liecina, ka visbiežāk studenti izvēlas vienkāršāko meklēšanas veidu, proti, izmanto tīmekļa meklētāju "Google". Izmantojot "Google" vai, ieteicamāk, "Google Scholar"² LU datortīklā, meklēšana vienlaikus notiek arī vairākās bibliotēkas abonētājās datubāzēs. Studentus tas apmierina, jo meklēšana ir tikpat vienkārša kā "Google", bet rezultāts — studijās un pētniecībā izmantojama zinātniska informācija.

¹ Datubāžu pieslēguma sesijas parāda, cik reizes gadā lasītāji pieslēgušies konkrētajai datubāzei, bet meklējumu skaits — cik reizes gadā datubāzē ir veikti meklējumi.

² "Google Scholar" ir daudzozaru zinātnisku, recenzētu publikāciju, grāmatu, disertāciju, tehnisku pārskatu un citu dokumentu meklētājs internetā. "Google Scholar" ir jebkuram brīvi pieejams tīmeklī: <http://scholar.google.lv/>.

LUB abonētās datubāzes